

Лідерський та професійний компоненти ступеневої підготовки майбутніх офіцерів військово-морських сил України в закладах вищої військової освіти

Р. І. Шевченко

Інститут Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія"
Corresponding author. E-mail: ivanofrich@gmail.com

Paper received 24.08.20; Accepted for publication 15.08.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2020-236VIII94-15>

Анотація. У статті окреслено основні компоненти ступеневої підготовки майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил, зокрема схарактеризовано професійний військово-морський та лідерський компоненти в контексті вимог Програми "Військовий моряк 2035". Наголошено, що реалії, пов'язані з військовою агресією, прагненням країни приєднатися до країн ЄС і НАТО, диктують умови уточнення і розширення структурних елементів військово-морської освіти. Зроблено висновок, що лише через системну інтеграцію усіх структурних компонентів в умовах ступеневої вищої освіти із забезпеченням наскрізності підготовки можна досягти цілей, поставлених перед сучасними Військово-Морськими Силами України.

Ключові слова: Військово-Морські Сили, Збройні Сили України, ступенева підготовка, професійний військово-морський компонент, лідерський компонент.

Вступ. Постійний високий рівень загроз національній безпеці України вимагає від її Збройних Сил здатності виконувати завдання стримування та відсічі збройної агресії, охорони повітряного та підводного простору держави у межах територіального моря України, у випадках, визначених Законом України «Про національну безпеку України» [2]. Виконання цього найважливішого завдання вимагає підготовки висококваліфікованих, компетентних офіцерів ВМС ЗСУ, які володіють високим рівнем мотивації до професійної діяльності та готовністю до професійного розвитку і самовдосконалення. При цьому забезпечення ефективності процесу підготовки офіцерів у закладах вищої освіти України залежить від того, наскільки вдало педагогічні колективи на практиці застосовують положення педагогічної теорії, а також кращого практичного педагогічного досвіду.

Серед таких актуальних проблем сучасної військової педагогічної науки є осмислення системи ступеневої підготовки майбутніх офіцерів, впровадження якої в освітній процес закладів вищої освіти України стало наслідком євроінтеграційних процесів, входження до єдиного європейського освітнього та інформаційного просторів, підвищення якості підготовки військових фахівців у відповідності до вимог сьогодення [1].

Щодо підготовки майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил у закладах вищої освіти України, ступеневість може розглядатися як дворівнева система, яка є цілісною, ієрархічною при наявності зв'язків між освітніми (освітньо-науковими) рівнями, зникнення яких спричиняє руйнацію структури освітнього процесу. При цьому дана система має такі ознаки: єдність бакалаврату та магістратури становить зміст вищої військової освіти, коли процес формування офіцера в закладах вищої військової освіти України відбувається поетапно; дана система являє собою сукупність блоків наукових знань, зміст яких представлено у вигляді певної частини, доступної для вивчення на певному етапі підготовки майбутніх офіцерів; система передбачає низку загальних модулів навчальних дисциплін, в яких зміст представлений системою знань, необхідних для отримання ступеня бакалавра або магістра, має забезпечувати наступність, сприяти уникненню дублювання у навчальних планах і програмах, змісті дисциплін та уможливити спільну діяльність курсантів різних ступенів і рівнів підготовки під час практики; вона функціонує на основі свідомого вибору рівня отримання

освіти. Ступенева система освіти надає майбутньому фахівцю право самостійно обирати визначений навчальними планами рівень освіти, який потрібен для майбутньої професійної діяльності відповідно до власного бачення свого місця у професії.

Короткий огляд публікацій з теми. Питання ступеневості освіти є предметом дисертаційних досліджень С. Вітвицької (Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти); О. Королюк (Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів математики в умовах ступеневої освіти); К. Шкон (Професійна підготовка майбутніх фахівців сестринської справи в умовах ступеневої освіти у вищих навчальних закладах США); В. Аніщенко (Теоретичні і методичні засади ступеневої професійної підготовки офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України); підготовки військово-морських фахівців – М. Кулакової (Формування готовності до професійної діяльності в майбутніх фахівців у вищих морських навчальних закладах); В. Гончаренко (Організаційно-педагогічні умови розвитку управлінської компетентності молодих корабельних офіцерів Військово-Морських Збройних Сил України). Військово-цивільне нормативне забезпечення підготовки майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил Збройних Сил України окреслено в попередніх авторських напрацюваннях [8].

Мета. Метою статті визначаємо характеристику структурних компонентів ступеневої підготовки майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил України в закладах вищої військової освіти – професійного та лідерського.

Матеріали і методи. Використано такі методи: теоретичні (опис, узагальнення, порівняння) та емпіричні (вивчення продуктів діяльності і документів, контент-аналіз, проектування). У статті використано скорочення: ЗВО (заклади вищої освіти), ВМС (Військово-Морські Сили), ЗСУ (Збройні Сили України), НАТО (Північноатлантичний Альянс), МОН (Міністерство освіти і науки), ЄС (Європейський Союз).

Результати та їх обговорення. Система ступеневої підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ України вимагає подальшого вдосконалення з урахуванням військово-політичних реалій, в яких існує Україна, розвиваються ЗСУ та ВМС ЗСУ. Саме дані реалії, пов'язані з військовою агресією, прагненням країни приєднатися до країн ЄС і НАТО, диктують умови уточнення і розширення

структурних елементів військово-морської освіти. Як зазначено в Програмі «Військовий моряк – 2035» впровадження принципів, підходів і цінностей НАТО в систему військової освіти має підготувати нове покоління висококваліфікованих, ініціативних військовослужбовців з передовими навичками лідерства [4], а орієнтація ВМС ЗСУ на стандарти НАТО створює умови для впровадження в освітній процес відносно нових компонентів підготовки майбутніх офіцерів таких як поглиблена професійна військово-морська підготовка, мовна підготовка, набуття лідерських якостей і інформаційної компетентності із урахуванням специфіки “морської інформатики”.

Розглянемо два основні структурні компоненти – професійний військово-морський та лідерський.

Професійний військово-морський компонент. Військова служба на кораблях та у військових підрозділах офіцерів ВМС ЗСУ вимагає того, щоб система їх професійної підготовки орієнтувалася на «військово-морську і військово-політичну специфіку», враховуючи морське середовище професійної діяльності, що передбачає оволодіння спеціальними знаннями і навичками, які дозволяють здійснювати командну діяльність, впевнено приймати рішення в складній і динамічній оперативній обстановці і прогнозувати наслідки прийнятих рішень [7].

Професійна підготовка майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ передбачає отримання освіти (бакалавр, магістр) за спеціальностями «Забезпечення військ (сил)», «Озброєння та військова техніка», «Річковий та морський транспорт» (за програмою Транспорт Військово-Морських Сил) для чого в Інституті Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» створені кафедра кораблеводіння та штурманського озброєння, кафедра озброєння зв'язку та АСУ, кафедра корабельної енергетики та електроенергетичних систем, кафедра соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін, кафедра тактики та загальновійськової підготовки.

Ступенева підготовка майбутніх офіцерів ВМС України містить низку елементів, які забезпечують його ефективність і мають відмінності від інших сфер військової освіти. Крім традиційних форм підготовки (лекції, семінари, самостійна робота, підготовка на тренажерах і т. ін.), отримання освіти у військово-морському інституті вимагає проходження навчальної практики в умовах реальних морських походів, специфічної підготовки на полігонах, тренажерах.

Професійне становлення майбутнього офіцера відбувається через підвищення якості інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу; підвищення якості матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу шляхом створення комп'ютерних класів зі спеціалізованим програмним математичним забезпеченням; вдосконалення рівня мовної підготовки та практичних навичок курсантів з методичної, військово-професійної і військово-спеціальної підготовки.

Важливим напрямком є і вдосконалення морської виучки курсантів шляхом їх участі у шлюпочних та катерних походах, залучення до проведення заходів бойової підготовки Військово-Морських Сил Збройних Сил України, проведення практичних занять та тренувань на кораблях (суднах); вивчення стандартизованих морських тактичних процедур НАТО [3]. Дана практична частина освітнього процесу розпочинається на початкових етапах навчання і здійснюється в межах програми НАТО з удосконалення системи військової освіти (NATO DEEP), а

також на основі відповідних планів двосторонньої співпраці України та країн НАТО. Також звернемо увагу на те, що безпосередньо професіоналізація навчання досягається завдяки набуттям курсантами компетентностей, визначених освітніми програмами та професійними стандартами підготовки військових фахівців тактичного рівня.

У той же час треба визнати, що діючі державні стандарти вищої освіти поки ще не забезпечують наскрізність підготовки майбутніх офіцерів ЗСУ за спеціальностями. У 2018 році МОН України видало Стандарт вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень) у галузі знань 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, за спеціальністю 253 – Військове управління (за видами збройних сил). У той же час аналогічного стандарту за рівнем підготовки «магістр» досі не створено, що суттєво ускладнює планування професійної освіти на її другому рівні і ця проблема вимагає найскорішого вирішення.

Також слід констатувати, що в керівних документах, зокрема в Положенні про організацію освітнього процесу в Інституті Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія», «військово-морський компонент» виписаний, в окремих випадках, таким чином, що він фактично збігається із загальним «сухопутним» компонентом підготовки військовослужбовців.

Наприклад, у п. 6.3 Положення «Практична підготовка» йдеться, що за її результатами курсанти набувають індивідуальні знання і практичні навички, та повинні знати: загальні обов'язки військовослужбовців та обов'язки солдата в бою; вміння: приховано пересуватись на полі бою тощо.

Також військово-морську специфіку не враховано і в п. 6.4. «Організація практичних тренувань (тренажів)», хоча є вказівки (які, звичайно, не відображають всієї специфіки військово-морського компонента) стосовно того, що «основними завданнями стажування курсантів є: набуття умінь і навичок у виконанні службових обов'язків у військових частинах (установах, організаціях) на відповідних посадах за майбутньою спеціальністю (спеціалізацією); удосконалення морської виучки, практичних умінь та навичок у керівництві підрозділами (військовими частинами) при проведенні заходів підготовки до бойового застосування та повсякденної діяльності (при організації та проведенні занять з бойової підготовки, веденні мобілізаційної роботи, організації служби військ та інших складових повсякденної діяльності).

Дані обставини висувають підвищені вимоги до забезпечення професійної підготовки курсантів з урахуванням саме військово-морської специфіки. Як здається в цьому плані, суттєвого доопрацювання вимагає Положення про організацію освітнього процесу в Інституті Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія», яке рекомендується здійснити вже після прийняття Стандарту вищої освіти у галузі знань 25 рівня магістратури. У процесі доопрацювання слід урахувати сформульовану предметну сферу, перелік компетентностей випускника, вимоги професійних стандартів і т.ін.

Також, з урахуванням того, що курсанти проходять стажування на кораблях (в тому числі і країн НАТО), актуальним є і розробка Положення про проходження курсантами Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» стажування на кораблях (суднах), яке має визначити порядок організації стажування курсантів, її зміст, підсумки стажування.

Лідерський компонент. Аналіз джерел щодо феномена лідерства, засвідчує, що поняття «лідер» має низку значень і використовується для опису явищ, пов'язаних з процесами реалізації владних повноважень і керівного впливу в різних колективах, що, в цілому, дозволяє говорити про лідера, як про особистість, члена групи, який веде за собою, має авторитет, використовує особистісний вплив, об'єднує та спрямовує дії певної групи підпорядкованих осіб для досягнення певної мети.

Із цього приводу у польовій настанові армії США № 6–22 «Leader Development» «лідерство» визначається як процес впливу на людей шляхом визначення мети діяльності та мотивації підлеглих до виконання місії і вдосконалення організації; лідер армії США – це той, хто здатен надихати людей і впливати на них з метою досягнення визначених цілей [10].

Як зазначають Ю. Пунда, С. Антоненко, ефективний лідер має високий інтелект; психічну врівноваженість; спроможність стратегічно мислити та бачити майбутнє; він має підвищений рівень активності, готовий ризикувати; здатний забезпечити цілеспрямовану діяльність свого підрозділу [5].

Безумовно, що ці якості є базовими елементами підготовки майбутніх офіцерів ВМС, при тому, що формування офіцера – лідера є фундаментальною ідеєю освітніх систем країн НАТО, де лідерство розуміється як широкий перелік тих професійних, психологічних та морально-етичних якостей, які формують умови для ефективного керівництва військовими колективами. Спрямованість на розвиток лідерських якостей лежить в основі військової системи освіти офіцерських кадрів в США, Великобританії, Франції та Німеччині.

Основними причинами, які викликають нагальну потребу посилення уваги до формування у майбутніх офіцерів військово-морських сил лідерських якостей є:

- складність оперативної обстановки в районах Азовського і Чорного морів, загроза вторгнення з боку моря, що вимагає від офіцерів постійної концентрації волі, психічної і психологічної стійкості, готовності до самопожертви, вміння мобілізувати особовий склад для виконання бойових розпоряджень;

- інтенсифікація навчально-бойової діяльності кораблів і військових частин ВМС ЗСУ, в зв'язку з чим значно зростають навантаження на особовий склад, що вимагає його стимулювання та мотивації із боку офіцера – лідера;

- складність і багатогранність процесу служби на кораблях і у військових частинах ВМС ЗСУ, науково-технічна революція у військовій справі, наслідком якої найближчим часом стане введення до бойового складу ВМС ЗСУ якісно нових кораблів і військової техніки, управляти якою можуть офіцери, які мають лідерські здібності, передаючи свої знання та навички підлеглим

В той же час, в національній практиці військово-морської вищої освіти все ще недостатньою мірою розроблено методичні засади формування лідерських якостей у майбутніх офіцерів військово-морського флоту. Ситуація в певному сенсі ускладнюється й тим, що характер зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці України ставить питання про необхідність здійснення в найближчі роки додаткових заходів щодо зміцнення морально-психологічного потенціалу ВМС ЗСУ, про формування офіцерів-лідерів нового типу, що мають тверді політичні переконання, високий рівень моральної готовності до служби в умовах військово-морської спеціфіки (постійній бойовій готовності, готовності до тривалих морських

походів, ризикований характер служби, переважно чоловічий колектив тощо) а також високий рівень професіоналізму, що дозволяє управляти кораблями і військовими колективами. Необхідність поліпшення системи формування лідерських якостей спричинена уроками і досвідом проведення Операції Об'єднаних Сил, коли дані якості офіцерів проявляються в екстремальних ситуаціях, пов'язаних з прямим збройним протистоянням, незаконним тривалим утриманням особового складу ВМС ЗСУ на території Росії.

Слід звернути увагу, що нині існують і унікальні фактори, які сприяють формуванню лідерських якостей у курсантів. В останні роки спостерігається збільшення в складі курсантів військовослужбовців, які проходили раніше службу за контрактом, мають досвід участі в бойових діях, вже проявили себе як лідери. У той же час, ще раз підкреслимо, що, проблема вдосконалення системи формування лідерських якостей у майбутніх офіцерів в даний час набуває особливого значення, оскільки вона безпосередньо пов'язана з процесом будівництва ВМС ЗСУ і становить один з найважливіших аспектів здійснення їх якісного реформування і кадрового забезпечення.

Цілеспрямоване вивчення даної проблеми показує, що формування лідерських якостей у курсантів передбачає: роз'яснення сутності професійної діяльності; з'ясування і усвідомлення важливості лідерства самими курсантами; переконання в можливості розвинути лідерські якості до необхідного рівня; постійний прояв лідерських якостей командирами і викладачами; тривалі, систематичні вправи в лідерський поведінці.

На наше переконання, з урахуванням особливостей системи ступеневої підготовки майбутніх офіцерів, на першому етапі навчання необхідно привернути увагу курсантів закладів вищої освіти України до проблеми формування лідерських якостей, пояснюючи, що морський офіцер постійно стикається із ситуаціями коли йому необхідно продемонструвати лідерські якості. Отже, залучення уваги курсантів до проблеми формування готовності до лідерської діяльності – найважливіше завдання організації педагогічного процесу виховання курсантів закладів вищої освіти України.

На етапі бакалаврату важливим є стимулювання готовності до лідерської діяльності, шляхом створення відповідних умов у навчанні, спілкуванні, у фізичній активності і т. ін., заохочуючи ініціативність, вміння ставити і досягати мети, вміння згуртувати малу групу для вирішення поставленого завдання. Необхідно створити в закладах вищої освіти України обстановку, що сприяє задоволенню освітніх запитів та інтересів курсантів, враховувати, що мотивуюче значення для лідерства мають практично всі елементи організації освітнього процесу, а також максимальна самовіддача курсанта в навчанні. Не менш важливим є і використання в освітньо-виховному процесі фізичної підготовки, в процесі якої курсанти, на конкурентній основі, самостійно формують лідерські якості [9].

У подальшому, на етапі магістратури, слід стимулювати лідерські якості шляхом впровадження в навчально-виховний процес відповідних курсів, аналогічних курсу, рекомендованого в країнах НАТО «Командування, командні якості і етика», який на більш глибокому рівні знайомить курсантів з теорією лідерства, етикою кадрових військових (включаючи систему цінностей, формування характеру і етичні норми), з концепцією військового командування і управління [6].

У цьому курсі реалізується ідея ступеневого розвитку лідерства, аналізується попередній лідерський досвід курсантів, здійснюється оцінка кожного курсанта на предмет наявності різноманітних лідерських якостей, після цього кожен отримує відповідну конкретну характеристику щодо своїх командних якостей, особливостей характеру і ступеня засвоєння етичних норм. Далі, із використанням найсучасніших технологій навчання та виховання (тренінги, командні ігри, дискусії, фізичні навантаження, робота в групах над учбовим проектом) відбувається удосконалення якостей, які потрібні для того, щоб майбутній офіцер усвідомив власну лідерську позицію.

По завершенні навчання курсанти повинні вміти керувати підлеглими у складі відділення, екіпажу або взводу в кількості не більше 50 осіб; змішаними колективами, що включають в себе чоловіків і жінок, представників різних етнічних груп, в тому числі в складі багатонаціональних або коаліційних військ [6].

Висновки. Ступеневість являє собою явище в сучасній вищій освіті, яке присутнє загалом у всіх країнах Європи, не обмежене лише просуванням освітнього процесу у часі, та пов'язане з якісними змінами у структурі компетентностей, яких набуває майбутній фахівець на різних етапах освітнього процесу. При цьому двоступеневість освіти є необхідністю, спричиненою свободою вибору професійного шляху, потребою суспільства у військових фахівцях високої кваліфікації. Тільки за умови інтеграції лідерства (в найширшому сенсі цього терміну, маючи на увазі наявність у курсанта твердих знань, переконань і здібностей до командної діяльності, а також морально-етичну складову лідерства), комунікативної компетентності і всеосяжної інформаційної грамотності, можна вважати цілі процесу ступеневої підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ досягнутими. У наступних авторських напрацюваннях буде схарактеризовано інші структурні компоненти ступеневої підготовки майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил України в закладах вищої військової освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бродяк О.Я., Гузик Н.М., Ліщинська Х.І., Петрученко О.С., Пінчук І.В., Терещук О.В. Шляхи підвищення якості військової освіти. Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки, 2019, Вип. 177(1). С. 72-77.
2. Закон України "Про національну безпеку України". Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст. 241.
3. Положення про організацію освітнього процесу в Інституті Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія" (2018). URL: <http://fvms.onma.edu.ua/Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20Інституту%20ВМС.pdf>
4. Програма Військовий моряк – 2035. Професійність і компетентність (ПіК). URL: <https://navy.mil.gov.ua/prezentatsiya-programy-vijskovyj-moryak-2035/>
5. Пунда Ю.В., Антоненко С.І. Підготовка стратегічного лідера як інвестиція в реформування системи військового управління. Стратег. пріоритети: наук.-аналіт. щокв. зб. Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ, 2017. № (45). С. 141-147.
6. Типовой базисный учебный план подготовки командного состава в системе специального военного образования. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_topics/20180803_20111202_Generic-Officer-PME-RC.pdf
7. Шевченко Р.І. Особливості профільної та професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ. Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка. Серія Педагогічні науки, 2019, Вип. 4(160). С. 207-212.
8. Шевченко Р.І. Ступеневість підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ в закладах вищої освіти: військово-цивільне нормативне забезпечення. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць. 2020, Вип. 28 (1-2020). С.190-199.
9. Boye M., Cohen B.S., Sharp M.A., Canino M. U.S. Army physical demands study: Prevalence and frequency of performing physically demanding tasks in deployed and non-deployed settings. Journal of Science and Medicine in Sport. 2017, Vol. 20, Supp. 4. Pp. 57-61.
10. Leader Development. FM 6-22. URL: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/fm6_22.pdf

REFERENCES

1. Brodyak O.Ya., Guzyk N.M., Lishchynska H.I., Petruchenko O.S., Pinchuk I.V., Tereshchuk O.V. (2019). Ways to improve the quality of military education. Scientific notes of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Yunnychenko. Ser.: Pedagogical Sciences, Issue. 177 (1). Pp. 72-77.
2. Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" (2018). Information of the Verkhovna Rada (VVR), № 31, Art. 241.
3. Regulations on the organization of the educational process at the Institute of Naval Forces of the National University "Odessa Maritime Academy" (2018). URL: <http://fvms.onma.edu.ua/Polozhennia%20pro%20organizatsiyu%20osvitnogo%20procesu%20Institutu%20VMS.pdf>
4. Military sailor program – 2035. Professionalism and competence (PIC). URL: <https://navy.mil.gov.ua/prezentatsiya-programy-vijskovyj-moryak-2035/>
5. Punda Y.V., Antonenko S.I. (2017). Training a strategic leader as an investment in reforming the military management system. Strategic priorities: scientific-analytical quarterly collection, 45 (45). Pp. 141-147.
6. A standard basic curriculum for the training of command staff in the system of special military education. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_topics/20180803_20111202_Generic-Officer-PME-RC.pdf
7. Shevchenko R. (2019). Features of the profile and professional training of future officers of the Naval Forces of the Armed Forces. Bulletin of the T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium". Pedagogical Sciences Series, 4(160). Pp. 207-212.
8. Shevchenko R. (2020). Degrees of future Naval officers` training at Higher Education: military-civilian regulatory support. Pedagogical education: theory and practice: Collection of scientific works. 28 (1-2020). Pp.190-199.

Leadership and professional components of degree training of future Navy officers of the Ukrainian Naval Forces at Higher Educational Establishments

R. I. Shevchenko

Abstracts. The article outlines the main components of the future Naval officers' degree training characterizes the professional naval and leadership components in the context of the requirements of the Program "Navy sailor 2035". It is emphasized that the circumstances related to military aggression, the country's desire to join the EU and NATO, define the conditions for clarifying and expanding the structural elements of naval education. It is concluded that only through the systematic integration of all structural components in terms of higher education with the provision of cross-cutting training the tasks set before the modern Ukrainian Naval Forces can be achieved.

Keywords: Naval Forces, the Armed Forces of Ukraine, multistage training, professional naval component, leadership component.